

Borovica *Pinus*

Borovice majú hlboké korene, sú odolné voči silnému vetru a na svojich vetvách tvoria úzke ihlice, ktorých farba je daná druhom, najčastejšie svetlo či tmavo zelená, žltkastá alebo modrozelená. Okrem ihlíc sú na vetvách k videniu aj šišky kužeľovitého tvaru. Na koncoch minuloročných konárov vyrastajú nové výhony (tzv. sviece), ktoré pri pravidelnom vyštipovaní podporujú kompaktný rast dreveniny. Kvitne od júna do júla. Jej výška sa rôzni podľa druhu. Hodí sa ako do skupinových výsadiieb, tak ako solitér. Tento vytrvalý strom ocení svetlo a vydrží aj v tuhých mrazoch. Znesie suchšiu pôdu, pred premočenou. Je ideálna do piesčito-hlinitej pôdy.

- V lesoch a parkoch najčastejšie vidáme borovicu lesnú *pinus sylvestris*, borovicu čiernu *pinus nigra* alebo borovicu hladkú *pinus strobus*. Dosahujú výšky až niekoľko desiatok metrov, do záhrady sa teda pre svoj robustný vzrast nehodia. Spočiatku majú kužeľovitý tvar, rastú značne nepravidelne, neskôr vytvoria plochý vrchol.
- Do záhrad sa hodia zakrpatenejšie druhy, ktorých veľkosť a tvar sa vyšľachtí z pôvodných lesných borovíc. Tak napríklad borovica horská *Pinus mugo* je kosodrevinou s nízkym, poliehavým rastom. Dorastá do výšky 40 - 50 cm. V prirodzenom prostredí ju môžeme nájsť vo vysokých nadmorských výškach, kde je zvyknutá na ostré slnko a nízke teploty. Medzi najznámejšie druhy patrí Carsten 's Wintergold, ktorá je pomenovaná podľa farby ihlíc - od jesene sa zafarbuje do žltých odtieňov a na jar opäť prechádza do zelenej. Ďalšia odroda je Hesse, pomaly a kompaktno rastúce druh s tmavo zelenými ihlicami. Veľmi pomaly vyrastajú aj druhy Mops a Robusta.
- Ďalším druhom je borovica drobnokvetá *pinus parviflora*. Medzi jej druhy patrí napríklad Glauca, ktorá dorastá do výšky 120 - 150 cm s modrozelenými až striebriсто modrými ihlicami. Ďalším druhom je Meiko, ktorá má nízky vzrast a modrozelené ihlice. Typ Negishi má kužeľovitý tvar a jemne hodvábné ihlice tmavomodrej farby. Schoon 's Bonsai má striebriсто modrozelené a mäkké ihlice.
- Typ Glauca japonskej zakrpatenej borovice *pinus pumila* rastie kríkovite, do výšky okolo 1 m, ihlice má šedomodré, často sa pestuje ako bonsaj.
- Borovica čierna *Pinus nigra* sa pre svoj robustný rast hodí do veľkých záhrad. Dosahuje výšku okolo 15 m. Tvorí dlhé tmavo zelené ihlice. Medzi najznámejšie druhy borovice čiernej patrí Aurea so zlatožltými ihlicami, ďalej Fastigiata so svetlo zelenými ihlicami a Globus, ktorý svoj názov získal podľa tvaru nepravidelnej gule so svetlo zelenými ihlicami.

Ihličie borovice je bohaté na vitamín C. Ten pomáha predchádzať chrípke a prechladnutiu. Ihličie zdrojom vitamínu A a iných karotenoidov, ktoré podporujú zrak. Borovicové ihličie má antimikrobiálne a protizápalové účinky.

Čaj z neho môžete použiť na umývanie tváre. Odstráni prebytočnú mastnotu a predchádza akné. Vďaka sťahujúcim účinkom dokáže zmenšiť póry a jemné vrásky. Okrem čistej pokožky dokáže ihličie vyčistiť aj vlasy od lupín. Borovicové ihličie uvoľňuje aj od svrbenia pokožky hlavy. Antioxidačné vlastnosti borovicového ihličia zabraňujú predčasnemu starnutiu pokožky spôsobeného vplyvom UV žiarenia. Pitie čaju či aplikácia tinktúry na kožu môže znížiť poškodenie kože. Vysoký obsah vitamínu C navyše pomáha v produkcii kolagénu. Ten udržiava pokožku jemnú a vláčnu. Ak vás trápia časté svrbenia chodidiel, ktoré spôsobujú rôzne baktérie a plesňové infekcie, tak pred nimi vás dokáže chrániť borovicové ihličie. Je totiž prirodzeným antiseptikom. Čaj z ihlíc borovice je vynikajúci pri liečbe porúch dýchania. Uľavuje najmä pri problémoch s hrudníkom v dôsledku nahromadenia hlienu. Pomáha vykašliavaniu hlienu. Čaj takisto upokojuje podráždenú sliznicu a pomáha zmierniť nadmerné kašľanie. Čaj z borovicového ihličia, alebo pár kvapiek tinktúry zmiešaných s vodou, možno použiť ako kloktadlo. Lieči zápaly hrdla. Najlepší čaj je z mladých výhonkov ihličia na jar. Pri pití čaju z borovic pamätajte len jedno: všetkého veľa škodí.

- Obaľovač mládnikový *Rhyacionia buoliana*

Motýľ škoricovohnedej farby so striebřistými pásmi na krídlach. Húsenice sa liahnu v polovici júna až začiatkom júla. Najprv sa zavrtávajú do pošvy ihlíc, ktoré sú najbližšie ku púčikom. Neskôr sa zavrtajú do púčika, ktorý poškodzujú a prezimujú v ňom. V priebehu apríla, prechádzajú do nových púčikov. V nich sa aj zakuklia. Napadnuté puky postupne vysychajú a stromy tvoria deformované bočné, ohnuté výhonky. Poškodenie znižuje vitalitu stromov a kvalitu dreva. Škodca môže byť škodlivý v plantážach vianočných stromčekov. Na ochranu je pri veľkom poškodení potrebné aplikovať insekticíd Vaztak 10 EC, Active alebo iný príbuzný insekticíd.

Sypavka borovicová *Lophodermium pinastri*, *Lophodermium seditiosum*

Ochorenie borovic spôsobené komplexom najmenej dvoch rôznych húb známych ako *Lophodermium pinastri* a *Lophodermium seditiosum*. Hlavné infekčné obdobie býva počas júna, vo vyšších polohách v júli až septembri, infekciu podporuje vlhké počasie. Na jeseň sa na najstarších ihliciach objavujú spočiatku malé žlté škvrny, ktoré sa zväčšujú, hrdzavejú, tmavnú až zčernajú. Postihnuté stromy majú málo prírastkov, presvetlené koruny, a sú vstupnou bránou ďalším chorobám a parazitom. Ochrana spočíva v aplikácii opakovaných fungicídnych prípravkov, pri vyšších vonkajších teplotách, nad 15 stupňov Celzia. Aplikujú sa v období, keď dochádza k infekcii (obvykle jún až september), plus robíme mechanické opatrenia - odstraňujeme opadnuté infikované ihličie, aby sa zabránilo ďalšej infekcii. Odporúčané prípravky na

ochranu pred ochorením sú Dithane DG Neotec ,Novozir MN 80 a iné prípravky. Vývoj huby trvá dva roky.Jednorazovým ošetrením sa choroby nezbavíme, borovicu musíme aj po chemickom ošetrení starostlivo sledovať a prípadne opakovane zasiahnuť.

